

ಸಂವಿಧಾನ ಪೂರ್ವ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ನಡುವಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷ ಡಾ. ಮಹದೇವಪ್ಪ ಹರಿಜನ¹

ಪೀಠಿಕೆ

ಮಹಾಮಾನವತಾವಾದಿ, ಸಂವಿಧಾನ ಜನಕ ಭಾರತ ರತ್ನ ಡಾ.ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಮಹಾಪುರುಷ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಮರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೀರ್ತಿ ದೇಶ, ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿದೆ. ಶೋಷಿತ ಮತ್ತು ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಇಡಿ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟು ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಯುಗಪುರುಷರಿವರು. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವಾಗ ದಲಿತರಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಮಿಸಲಾತಿಯನ್ನು ತರುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರೊಡನೆ ನೇರವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿದು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನಬದ್ಧವಾಗಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಜೊತೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಪಾಪ ಎಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅದು ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಹೌದು ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜೀಗೆ ಮನಗಾಣಿಸಿದವರು ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಹಾಗಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿ-ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮುಖಾಮುಖಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೇವಲ ವೈರುಧ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಸಹಯೋಗ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಹಯೋಗ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ನಡುವಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷ

ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಆಗಿವೆ. ಒಂದು ಕಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ನೆತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್, ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಮರವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದುಮುಕಿದರು ಹಾಗೂ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರು ನಡೆಸಿದ್ದ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಂಡಿಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದರು, ಭಾರತ ಜನತೆ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ

¹ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್.ಜಿ.ಎಮ್.ವಿ.ಎಸ್. ಕಲಾ ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ.

ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಜೀವನ್ಮರಣ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಕಾವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗವನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ ಈ ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡಾ ಪ್ರತಿನಿಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಸಹ ಈ ಆಯೋಗವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದರು.

ನಂತರ 1930 ಆಗಸ್ಟ್ 08ರಂದು ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ದಲಿತ ವರ್ಗಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಘನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ “ದಲಿತ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬೇಕೆಂದು ನೇರವಾಗಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 2ನೇ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಹೋಗುವಂತಹ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಗಾಂಧೀಜೀ ಮತ್ತು ಜಿನ್ನಾ ರಂತಹ ಅನೇಕ ನಾಯಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಮಹಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದ, ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರ ಹೆಸರು ಕೂಡ ಇದ್ದ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುಂಚೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ 1931 ಆಗಸ್ಟ್ 6ನೇಯ ದಿನಾಂಕದಂದು ತಾವುಗಳು ಒಂದು ಸಾರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರು ಆಹ್ವಾನ ನೀಡಿದ್ದರು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರಿಗೆ (ಅಂಬೇಡ್ಕರ್) ಭೇಟಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಅವರ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾಗಿಯೂ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಅದೇ ತಾನೇ ಸಾಂಗ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜನಾಂಗದವರ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಿವ್ರ ಜ್ವರದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇರೆಗೆ ತಾವೇ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಲೂ ಬರುವುದಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಕೂಡಾ ಮರಳಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ತಿವ್ರ ಜ್ವರದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಪತ್ರದಂತೆ ಆ ದಿನ ಹೋಗಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಂತರ ಅವರು ಆಗಸ್ಟ್ 14, 1931ರಂದು ಸ್ವತಃ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರೇ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು.

ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಮಹಾಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜೀ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರಥಮ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಭೇಟಿಯೂ ಕೂಡಾ ಇದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶಿವಶಂಖರ್, ಜೀವರಾವ್‌ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಕಡ್ರೇಕರ್ ರಂತಹ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರ ನಿವಾಸವಾಗಿದ್ದ ‘ಮಣಿಭುವನ’ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಮಹಾನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜೀಯವರು ನೇರವಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು (ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು). ಅದೇನೆಂದರೇ “ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ತಮಗೆ

ತೀವ್ರವಾದ ಅಸಮಧಾನ ವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆ” ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಕೂಡಾ (ದಲಿತರು) ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದವರ ಒಂದು ಭಾಗವೆ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚುನಾವಣೆ ನಿಯಮವನ್ನು (ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು) ರೂಪಿಸಿ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟು ಸಮಂಜಸವಾಗಲಾರದು. ಹಾಗಾಗಿ ದಲಿತರು ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದವರ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವಾಹದ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೊಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀವು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಆದರೆ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದೂಗಳ ಹೃದಯ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಘಂಟಾನುಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಬಾಪೂಜೀ! ಎಂದರು”.

ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ದಲಿತ ಜನಾಂಗದವರ ಮೇಲೆ, ಮೇಲ್ವಾತಿ, ಸರ್ವಣಿಯರಿಂದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಅವಹೇಳನ ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ (ಪಕ್ಷ) ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ದಲಿತರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚುನಾವಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವಣಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶುದ್ಧ ಜಾತಿವಾದಿಗಳು ಹಾಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಅವರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಿಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು “ದೇಶದ್ರೋಹಿ” ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. “ದಲಿತ ಪಕ್ಷಪಾತಿ” ಎಂಬ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದಿರುವುದು ಇಷ್ಟೇ, ನಮಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುವವರೆಗೂ ನಾವು ದಲಿತರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತೇವೆ. ನನ್ನ ಜನಾಂಗದವರೆ ನನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಬಂಧು ಬಳಗವು ತಾಯ್ನಾಡು ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ತಮ್ಮ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮುಂದೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಒಪ್ಪಿಗೆ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಭೇಟಿ ವಿರಸದಲ್ಲಿ (ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ) ಪರ್ಯವಸನವಾಗಿತ್ತು! ಈ ವಿಷಯ ಕೇಳಿ ಬೇಸತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಭಾರವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದರು. ನಂತರ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 07, 1931ರಲ್ಲಿ 2ನೇಯ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಏಕಮೇವ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ನಿಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ (ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ) ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ “ರಾಮ್‌ಮ್ಯಾಕ್ ಡೊನಾಲ್ಡ್” ರವರು ಮತೀಯ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಈ ತೀರ್ಪನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು 2ನೇಯ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಭೆಯಿಂದ ಹೋರಬಂದು ‘ಯರವಾಡ’ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 12, 1932 ರಂದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ‘ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ’ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನಂತರ ನಡೆದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪತ್ನಿ ಕಸ್ತೂರಿಬಾರನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಹಲವಾರು ನಾಯಕರು ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತಿಳಿಗೊಳಿಸಲು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ನಡುವೆ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24, 1932ರಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೂಲಕ ಇವರಿವರ ನಡುವಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷ ತಿಳಿಯಾಯಿತು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿಗೂ ದಲಿತರ ಹೋರಾಟದ ಕುರಿತು ಗಾಂಧೀಜಿ ಜೊತೆ ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಬಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೂ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಭಂದವಿದೆ, ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯ ಒಂದು ಆದರ್ಶ. ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ದಲಿತರಿಗೆ ಗ್ರಾಮವೇ ಒಂದು ನರಕವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾಸ್ತವದ ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರು. ವಿಪರ್ಯಾಯವೆಂದರೆ ಇಬ್ಬರ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ನಿಜ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹಾಗೆ, ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಆಚೆಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಹಾಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮನ್ನು ಸತ್ಯದಡೆಗೆ ಒಯ್ಯಬಲ್ಲದು. ಹೀಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತ ವಾಗ್ದಾದ-ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು (ದಲಿತರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದರು) ಹಿಂದೂಗಳು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ 'ದುರಂತವನ್ನು' ಮನಗಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಸಚಿವರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲು ನೆಹರೂರವರಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ನೆಹರೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕರಿಸುತ್ತ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ಕಾನೂನಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಒಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ನಾವು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಜೊತೆ-ಜೊತೆಯಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ನಾಗರಾಜರವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಭಿನ್ನ ಹೋರಾಟಗಳ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಭಿಪ್ರಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ. (2003). ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ. ದಿವ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಪು.ಸಂ.94-95.
- ಸುರೇಶ. ಕೆ.ಜಿ. (2012). ಸಮಗ್ರ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು. ಪು.ಸಂ.485-486.
- ಸುಜ್ಞಾನ ಮೂರ್ತಿ. ಬಿ. (1995). ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಂ.4, ಪು.ಸಂ.74.
- ಶಂಕ್ರಪ್ಪ. ಜೆ. ಎ. (2002). ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವ ಚಿಂತನೆ. ಚೇತನ್ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು. ಪು.ಸಂ.59.

- ನಾಗರಾಜ. ಡಿ. ಆರ್. (2006). ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ. ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು. ಪು.ಸಂ.59–60.
- ಮುರಳಿ ಮನೋಹರ. ಕೆ. (1994). ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಬರಹ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸಂ.3, ಪು.ಸಂ.36–37.
- www.second/round-table/conference.org
- www.poonapact
- <https://en.m.wikipedia.org>
- www.gktoday.in/gk/second-round/table/cofirence

